

p. 45. n. 22. Aloyf. Ricc. in trakt. decif. implora. brach. facul. decif. 312. sub n. 1. verj. amplia rursus, a fortiori, & cum nullo scandalo, poterit iudex ecclesiasticus resisti, & impediri a potestate Regia (cum ex necessitate officii hoc incumbit) non pendente appellatione legitima procedat ad effectum tollendi violentiam, nec alicui fiat injuria; censoris opprimendo, præjudicando, vim inferendo, & superioris reverentiam denegando, vique oppressos liberandi a violentia, potentia iudicum ecclesiasticorum, non pax publica turbetur, in maximum Republicæ, & Pontificis contemptum, & dedecus, donec summus Pontifex debitum auxilium præstet, mediante appellatione, cuius magis interest, ut hic saluberrimus recursus conservetur, juxta mirabilem l. 1. ff. de iis, qui sunt sui, vel alieni juris, dum ibi inquit Ulpian. Dominorum quidem potestatem in servos suos illibatam esse oportet, nec cuiquam hominum jus suum detrahi; sed Dominorum interest, ne auxilium contra favitiam, vel famem, vel intolerabilem injuriam de negetur iis, qui iuste deprecantur, &c. quam rationem considerant omnes hanc violentiæ justificationem tractantes supra citati num. 16. Cæned. ubi proxime, & n. 4. post Didacum Perez.

87 Sed hoc argumentum aliter, noviter, & melius considerandum erit, nam vim passus, si per se non potest violentiæ, & oppressioni resistere ex defectu potentie, licet, ac jure permittente, poterit ad eam propulsandam in auxilium convocare servos, amicos, familiares, & extraneos, in sui, ac suorum defensionem; hic est mirabilis text. in c. dilecto, de sent. excomm. l. 6. gl. in l. 3. cum injur, de vi, & vi arma. Bal. in l. 2. de procurator, B. in l. devotum, C. de met. l. 12. l. 7. tit. 10. p. 7. ubi Greg. Lopez, Marant. disput. 1. ubi docet idem etiam procedere contra clericos, & in terminis idem post alios probat Torreblanca in trakt. de magia, lib. 3. c. 26. n. 8. ergo a fortiori multo commodius & melius poterit invocare auxilium Regium, cujus autoritate omnes reprimuntur audaciæ, violentiæ levantur, & oppressi protegentur; cujus proprium, & naturale officium est, infirmum & inhaerens regimini commissio, à quo avelli non potest, nisi sublato regimine, quod sequitur sicut umbra corpus, visus oculus, qualitas subiectum, est enim supremæ potestatis qualitas naturalis, simultaneè orta, ab eadem origine, & fonte procedens.

88 Hinc etiam provenit, ut pariter naturale sit omnibus vi oppressis supremorum potentiam invocare, juxta illud Ista: c. 38. Domine vim patior: responde, &c. & alia divina Scripturæ loca relata supra in primo præludio, ad princip. & quotidie experimur, cum orta dissensione inter quoslibet, etiam pueros, oppressum Regis auxilium vocare dicentem, à qui del Rey, qui omnino ex debito charitatis, & omni jure, tenetur præstare, & occurrere; est in d. dilecto, ibi. Et quidem cum liceat cuilibet, suo vicino, vel proximo, pro repellenda ipsius injuria, suum impetiri auxilium, imò si potest, & negligit videatur injuriantem fovere, ac esse particeps ejus culpe, &c. text. in cap. inferenda. cap. 4. & ibi gloss. de sentent. excommunic. ibi; & ad defensionem clericorum, (quidquid dicas de laicis) quilibet tenetur, quia hoc pertinet ad publicum, prima d. & alios concordantes adducit gloss. in d. cap. dilecto ubi vicino, &c. & est mirabilis gloss. in d. cap. dilecto, verbo sibi met, & verb. utrumque, maxime verb. suffragari. ibi, sed hic loquimur de executione ipsius gladii. (scilicet temporalis) non in modum justitiæ, sed defensionis, quæ sunt aureis literis describenda verba, de quo tamen inferius suo loco videbimus.

89 Et iis adde, quòd quando aliquid fieri licet propria autoritate, ut vim vi repellere, & propulsare, multò magis licet illud facere per judicem incompetentem, arti competentis copia haberi non potest, ut aliis relatis dubitat Cancer. 2. p. vari. c. 10. n. 31. Cæned. canon. 9. 45.

n. 23. & cum ob longam distantiam non potest haberi copia Romani Pontificis, ad quem magis frequenter appellatio interponitur, ut inhiabit iudici inferiori, ne ad executionem violentè procedat illa pendente, & attentata reponat, ut inferius dicitur; legitime fiet, hoc violentiæ levamen per Regalem potestatem, cui hoc munus competit.

Et in nostris propriis terminis, quòd quando pars potest iudici ecclesiastico de facto exequi volenti, violentè & indebitè (propria autoritate) resistere, & defendere, ut urbanus facit, recurro ad Regium consilium, ut protegatur, & faciat deferre appellationi interjectæ: pluries determinasse Rotam Romanam reperio, ut in una Salmant. canonicas 24. Maii 1515. coram Blanqueto ibi. Non obstat exceptio excommunicationis propter recursum ad Consilium Regium, nam iste recursus hoc casu ad defensionem propriæ possessionis, & appellationis admissionem, non est improbatum. Achil. decif. 36. de appell. Urbanus enim ager, cum possit de facto iudici procedenti de facto resistere, Paril. conf. vii. lib. 4. & fuit dictum in illa Taracon. Villæ de Reus coram R.P.D. meo Decano, &c. Hactenus de tam celebri, & mirabili decisione, quam ad literam adducit Sese, aliud agens in trakt. de inhibiti. cap. 8. §. 3. n. 174. aliam etiam in terminis adducit Achil. de Grass. decif. 34. attentare noluerunt, sub tit. de attent. Mand. trakt. de commiss. n. 14. formul. commiss. attentato, in verb. revocandi §. 4. optimè, & mirabiliter Lancelot. Robert. de attent. 2. p. c. 4. de attent. lise pendens. n. 36. & seqq. ubi n. 38. testatur ita fuisse declaratum per Rot. in una Casar. Augustana juris elogiari coram Oradino 7. Februarii 1561. & in alia Vercellen. iactationis parochialis de Aldeo coram Paleoto 27. Junii 1561. ut est in recolletis, per eundem Paleot. decif. 362. incipit, Dubium erat, &c. & nos latius dicemus inferius hoc eodem præludio.

Cui convenit, quod per Olyvanum dicit Sese in epistola ad Regem, sub n. 70. in 2. tom. decif. ad princ. quòd data in ecclesiasticis iudicibus, aut personis, violentia, cessant omnes juris regulæ, cum tendat ad conservacionem pacis, & quietis Reipublicæ Christianæ. Quæ etiam convenit, quod Avendanus de exequend. mandat. 1. p. c. 1. n. 32. dicit, quòd violentia illata a iudicibus ecclesiasticis, Ecclesiis, aut personis ecclesiasticis, & præsertim laicis, est causa, ut devolvatur iurisdicchio ad iudicem secularem, cujus proprium officium est violentias tollere, idem etiam affirmat Sese in trakt. de inhibiti. cap. 8. §. 3. n. 62. & in d. epistol. ad Regem, n. 71. & quod dicunt, iurisdicchio, intellige potestas, & cognitio extrajudicialis abique umbra iurisdicchiois, sed dumtaxat de facto.

Hoc etiam comprobant Anton. Oliva. in trakt. de iur. iur. c. 3. n. 77. Petr. Greg. Tholof. in Syntag. jur. lib. 47. n. 12. & 15. dicentes, quòd cum ab origine creationis Regni sit Regi à Deo commissio omnium Vassallorum defensionis, ad quam de jure naturali, & divino tenetur, à qua temporali iurisdicchio deducit fuit exemptio clericorum, ut diximus latius in prælud. 1. vers. & comprobatur, quia Principes, &c. à n. 49. & supra à princip. quæ inducta fuit ad utilitatem cleri, & Ecclesiæ, non ad ejus ruinam, damnum, & detrimentum, prout contingeret, si per violentias gravatus; & vi oppressus a iudicibus ecclesiasticis, non haberet recursum ad Regem, & Principem temporalem, ad cujus exhibitionem tenentur jure naturali, & divino, quod in violabile est. Concurrentibus enim iis duobus præceptis, ecclesiastico, petente exemptionem, divino autem, & naturali petente defensionem contra violentias, & oppressiones; clarum est, quòd jus Pontificum, ut potivum cedit divino, & naturali, ut potentiore, & incommutabili, sic isto casu cessante fini, & intentione exemptionis potestas, & attributum illud naturale Regibus competens, dato casu violentiæ ecclesiasticorum iudicum, redibit ad suum primum principium, & originem, unde deducit fuit, &

& ad Rempublicam temporalem, cum integra in illo casu, autoritate, & potestate, quanta scilicet sit necessaria, ad naturalem defensionem dumtaxat. prout eleganter comprobatur post Olivar. & Petr. & Gregor. Ceval. in epistol. ad Regem, n. 76. & seqq. ubi in comprobationem juridicæ exempla refert, & iterum in trakt. de cognit. per viam violent. in proamio, c. 4. n. 15. licet contra ipsum inlurgat & improbè, Sese in epistol. ad Regem, à n. 112. 113. & 114.

92 Insuper pro complemento hujus juris naturalis dicendum est, ex c. dilecto de sent. excomm. 6. ibi, Sitque utrumque quodammodo gladium & temporalem, & ecclesiasticum, alterum videlicet altero adjuvare, maxime quia si duo gladii consueverunt (exigente necessitate) sibi invicem suffragari, & in juvenem alterius subventionem mutua frequenter exerceri, &c. qui textus loquitur de propulsianda violentia, quia Principes temporales, ibi ob defectum, & impotentiam iurisdicchiois ecclesiasticæ, tenentur auxilium suum præstare, gl. in c. stat. in verbo potestatem, de maled. Bellug. in speculo Prim. rub. 11. §. ir. arandum, n. 1. Franc. Marc. in decif. 169. in princip. 1. Unde dicit Innoc. & gl. in c. 1. de off. ord. quòd per potentiam secularem adjuvare debet potestas ecclesiastica, ut voluit etiam text. in c. administratores, cum seqq. 23. q. 5. Archid. in c. de perso. Presb. 11. q. 1. Bald. in l. c. de his qui lat. occul. Fel. in c. significasti. de off. deleg. & in c. cum sit generale, n. 8. de for. compet. Franc. Marc. d. decif. 269. 13. & decif. 263. p. 1. Oldr. conf. 86. 89. & 319. Feder. de Senis conf. 251. n. 5. laicè prolequitur Aloyf. Ricc. præf. decif. implora. brach. facul. dec. 319. per totum, ubi post plurimos, quòd potestas temporalis suum auxilium omnino impartiri debet, & tenetur: ergo cum iudex ecclesiasticus violat iurisdicchioem ecclesiasticam, superiori quæ ad quem per legitimam appellationem devoluta est, ulurpet, vim faciendo, & partem gravando; bene poterit Princeps superioris iurisdicchioem adjuvando, & auxilium impartiendo, vim tollere, ut liberè superior Ecclesiasticus adiri possit.

93 Maxime quia iudici ecclesiastico volenti exequi suam sententiam, à qua legitime appellatum esse constat, cujus virtute sua iurisdicchio suspensa remansit; potest, imò tenetur secularis potestas, suum auxilium denegare, tenet Oldrad. in conf. 89. n. 3. Marant. disput. 1. n. 26. Franc. Marc. decif. 259. sub numero 1. in 1. p. Alberic. in l. Episcopale, num. 3. & ibi Paul. de Cast. sub num. 4. C. de Episc. audient. S. Broz. in trakt. de vicar. Episcop. lib. 2. c. 190. n. 11. Gramatic. conf. 109. in causa vertente, n. 17. & per totum in civilibus. Ursin. in decif. 24. de materia, n. 16. & Dec. in c. significasti, n. 15. de off. delegat. Gailob. servat. 115. n. 4. l. 1. præf. obervo. communem dicit post Abb. & Fel. Afflicti. in proam. conf. Reg. sub n. 54. Menoch. de reimen. rem. 3. sub n. 360. ubi intelligit, quando appellationi nihil obstat. Navarr. in c. cum contingat, rem. 1. sub num. 5. de rejecrip. & Roland. à Valle, conf. 37. n. 13. vol. 1. hoc extendit Aloyf. Ricc. in præf. decif. implora. brach. facul. decif. 312. n. 1. & 2.

94 ut procedat, etiam si iudex secularis sciret, appellationem non esse receptam à superiori ecclesiastico, cum tamen eam de jure debebat recipere, & declaratum ita fuisse, testatur Afflicti. in proamio conf. Reg. sub n. 61. ergo illi poterit Princeps resistere, exequenti injustè, & abutendo potestate, & iurisdicchioe Ecclesiasticæ competente Pontifici, qui ob longam distantiam huic periculo occurrere non valet, eique potestas secularis debet auxiliari, ut vis tollatur, debitus ordo servetur, & honor iudicibus deferatur.

liberate atque defendere; sed etiam mero jure divino attributum reperitur, juxta illud Hierem. cap. 21. ubi Dominus loquens domui Regis Juda inquit: Judicate manè iudicium, & eruite vi oppressos de manu calumniantium. Et expressius disponitur, ex eodem Hierem. c. 22. ibi: Audi Verbum Domini, Rex Juda, qui sedes super solium David, facite iustitiam, & liberate vi oppressos de manu calumniatoris. Et comprobatur illud David. Psal. 1. quod dicitur: Judicate egeno, & pupillo, humilem, & pauperem iustificatice: Erigite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate, & iterum in Psal. 40. ibi: Beatus vir qui intelligit super egenum, & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus: Dominus conservet eum & vivificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum ejus: Dominus opem ferat illi, &c.

Idem etiam docet S. Leo Papa Sermone 2. de jejuniis 10. mensis, & collectis. ibi, Studemus viduarum defensionem, pupillorum utilitati, lugentium consolationi, diffidentium paci, suscipiatori peregrinis, adjuvatur oppressus, ut quicumque nostrorum de iustis laboribus, auctori bonorum omnium Deo, sacrificium hujus pietatis obtulerit, ab eodem Regni celestis præmium percipere mereatur, &c.

Probatum etiam per Isaiam c. 45. ibi: Christo meo Cyro cujus apprehendi dexteram, ut subjiciam ante faciem ejus gentes, & dorsa Regum vertam, &c. Sequitur & facit in vers. Accinxi te, & non cognovisti me, quia in bellando non habuisti oculum ante Deum, ego tamen totum ordinavi ad liberationem populi mei. Sed quid hic immoramur, hunc articulum latissimè comprobavi, supra in prælud. 1. per totum, adducens ad idem plures sacre Scripturæ autoritates, probantes à Deo, datum esse regimen Principibus supremis, hoc sine, hac qualitate, & attributo, populum, repubblicam, & vassallos defendant ab oppressionibus, & violentiis, & in quiete, & pace conservent, & teneant, & facit l. 1. in fin. tit. 1. p. 2. Que el Emperador es Vicario de Dios en el imperio, para hacer justicia en lo temporal, assi bien como el Papa en lo spiritual, &c. & probatur in proamio. p. 2. ibi, è assí puesto Dios en la tierra à los Reyes e Emperadores, porque de otra suerte je turbaria la paz de la Republica, & quòd Principes temporales teneantur de jure divino tollere violentias suæ reipublicæ etiam inter ecclesiasticos, tenet Sese de inhibiti. c. 8. §. 3. n. 60. & 58. Cov. præf. q. cap. 35. Greg. Lop. in lib. 13. tit. 13. p. 2. Azev. in d. 36. Gasp. Rodr. de annuis redditib. l. 1. q. 17. n. 8. & ferè omnes Doctores, de re hac tractantes, & quòd Principes cum possint resistere, & defendere oppressum, si non faciat, & denegat hoc charitativum auxilium, peccet, conatur post hac probare Ceval. in trakt. de cognitione per viam violentiam, gloss. 5. à n. 38. & seqq.

Probatum etiam Actuum Apostolorum c. 23. quo legitimus, D. Paulum oppressum à Judæis timentem ab eis in ejus necem conspiratis, occidit; misisse adolescentem qui indicaret Tribunal Judæorum consilium perdendi, & occidendi eum, ex quo dicit Mart. de juris. l. p. c. 48. num. 28. quòd ubi datur moræ periculum, melius est haberi recursum ad Regem; & alibi etiam evidenter apparet Actuum Apostolorum c. 25. quo docemur, ipsum Paulum, ob magnas violentias, injurias, & oppressiones, sibi à Pharisæis illatas, potentiam Cæsaris convocasse, ibi. Ad Tribunal Cæsaris flo. Eò auctoritatem etiam Divi Petri, & Pauli adducunt Octav. Chac. in decif. Pedem. 3. n. 8. 9. & 10. Azev. in l. 2. tit. 6. lib. 1. recop.

Por derecho, de Divino interpretandum.

Por derecho, ulterius de canonico, & positivo interpretandum.

95 Non solum de jure naturali pertinet supremis Principibus, violentias tollere, & vi oppressos

Non solum ex principiis juris naturalis, ac etiam 96 divini, supremæ Regiæ Majestatis facultas, & potestas

restas tollendi violentias inter Ecclesiasticas personas, & ab Ecclesiasticis iudicibus illatas, competit; sed etiam iure positivo, & Canonico, ut restantur omnes Doctores supra citati in introductione hujus c. n. 16. & in dicitur relati; & referendi, quorum fundamenta non erubescam referre, ut in hoc proposito dixit Cæd. can. 99. q. 45. sub num. 3. tum quia sunt utilia, & elegantia, tum etiam de præsertim quoniam cum de hujus materie casibus particularibus, & individuis difficultatibus, sit præcipuus sermo, & tractatus noster, necessitate ductus de justificatione potestatis Regiæ erit præmittendum, quia cum de uno disputatur, cætera supponi debent habita, est text. in c. cum nuntius, de testib. l. i. tit. ff. de obsequiis liber. Mant. arch. de contract. tom. 1. lib. 12. tit. 22. n. 9. ubi uoum disponitur, aliquo supposito non verificatur dispositio, nisi prius verificetur suppositio.

97 Primò enim expendi solet à Doctores text. mirabilis in cap. Regum officium 27. q. 5. illius determinationem usque ad fidera (debito modo) exclamantibus, quo ita dicitur: Regum officium est proprium facere iudicium, atque iustitiam, & liberare de manu calumniantium vi oppressos, & peregrinis, pupillis, & viduis, qui facilius opprimuntur à potentibus, præbere auxilium, (Ecce textum mirabilem, probantem potestatem Principis præstantem auxilium vi oppressis, ex quo textu iunctis iis, quæ latissime in præloquio primo, & cæteris diximus, satis deducitur proprium esse Principis tollere violentias, ne pax publica turbetur, ut adhaerent medullis regimini, & corone, ita ut unum sit effectum inseparabile, & indivisible, à quo nec avelli, nec tolli potest etiam dempto iure, & consuetudine nisi ea causa, & ratione, qua potest Rex supremum Regno: & regimine privari, & tolli, non aliter; quia tunc tanquam quid connexum, vel potius essentia ei inherens, & qualitas non accidentalitatis; sed omnino naturalis deficit, sublato principali, quia Regum officium est proprium. Et ita ut hæc potestas cognoscendi per viam violentiæ, sit de Regularibus, & de reservatis Principi superiori in signum supremæ potestatis. Ita Camil. Borrel. de Reg. Cathol. præstant. c. 5. n. 7. & in n. 26. à quo avelli non potest, nec usurpan, nisi ejus nomine, & concessione faciat personam ipsius Principis representans, (prout sunt suprema tribunalia Regia) quibus hæc extrajudicialis cognitio commendata est, ex legibus Regiis, ut facilius, citius, & commodius, tolli possint violentiæ, ac præ manibus charitativum hoc refugium, auxilium, & protectionem, quant vi oppressi habere.

98 Nec obstat quod ille textus non loquitur de personis Ecclesiasticis, prout de secularibus, prout sunt pupilli, viduæ, & peregrini, qui tantum exprimuntur in d. text. quia ultra id, quod alia jura canonica de clericis loquuntur, citanda, secundum quæ hic textus intelligendus, quia quando aliqua lex loquitur cum aliqua qualitate, ad sui intellectum trahit omnes alias, quæ in illo proposito simpliciter, seu generaliter loquuntur, Alber. de Ross. in l. si quis, in prin. tituli. n. 2. in 2. oppos. ff. de legat. 3. quo Socin. jun. in l. cum filiosamil. vers. venio ad apparatus gloff. n. 46. de legat. 1. Card. Mant. in tr. de contract. tom. 1. l. 2. tit. 23. n. 11. Uterius respondetur, quod ratio illius textus est generalissima, & licet Hieronymus ponat exemplum in peregrinis, pupillis, viduis, ex ratione, de qua in eodem text. ibi, peregrinis, pupillis, & viduis: qui facilius opprimuntur à potentibus. (Nam ad ea quæ frequentius accidunt, jura adaptantur, non excluditur, quod si inter Ecclesiasticas personas oppressio, & violentiæ dentur, non possit Rex suum charitativum auxilium impartiri, ad defendendum vi oppressos, maxime, quia ut superius latius probavimus, defensio, & protectio clericorum est causa publica, ex l. si quis in hoc gen. s. i. que, c. de sacros. Eccl. ibi: Sit cunctis laudabile factas Sacerdotibus injurias, veluti crimen pu-

blicum prosequi, &c. quare in d. text. clerici excludi non possunt, cum ejus ratio generalis, nec Regi, cuius proprium officium est vi oppressos liberare, & cæteri, quod universis concessum est, & permittum, ex d. s. si que cunctis, &c. cum murus sit Ecclesiæ, & protector Ecclesiasticæ, & Catholica religionis, ut supra diximus latius.

Secundò, & pro hac parte, expenditur text. in cap. 99 princeps saculi 23. q. 5. ubi dicitur, quod Princeps saculi habet intra Ecclesiam potestatem, ut superiorum cervices comprimat, quando non est præ manibus Ecclesiasticis, qui præbeant auxilium, ut insinuat ejus verba: Ut qui intra Ecclesiam positi contra fidem, & disciplinam agunt, rigore Principum conterantur, ipsamque disciplinam, quam utilitas Ecclesiæ exercere non prævalet, cervicibus superiorum potestas principalis imponat, & ut venerationem mereatur, virtutem potestatis impartiat. (Ex quo text. fatetur Marta, in tract. de jurisd. 1. p. cap. 48. à n. 26. cum sequentibus, quod quando facilis non potest haberi auctoritas Sedis Apostolicæ, vel propter Pontificis multitudinem negotiorum, & vel propter loci distantiam, recurri potest ad Regem; ubi loquitur de Ecclesiasticis personis, tenet Sarmient. proomio regul. Cancellaria. quia proprium Regum officium est vi oppressos liberare.

Nam propter longam terrarum distantiam (unde abique magna difficultate, ac sine opportuni remedii ad superiores recurri non potest, ad illud consequendum, nempe ut miserabiles tyrannica, & injuriosa oppressione laceffiti tueantur) multa permittuntur, & licita dicuntur, quæ aliis nec permitterentur, nec licita dicerentur, quia dilatio, distantia, aut difficultas, seu impossibilitas recursum, & medelæ, talem tribuunt effectum, cum frequenter ex mora periculum solet oriri, juxta text. in cap. pendenda 24. quaest. 1. ibi, nempe si mos antiquus fuit; ut quia pro longinquitate vel difficultate itineris ab Apostolico illis oneratum fuerat, ordinari ipsi se invicem, &c. text. etiam in cap. cum longè 63. d. ibi, cum longè lateque diffuso tractatu terrarum commeanium impeditur celeritas nuntiorum, text. in cap. 1. 29. d. text. in c. 1. & 24. dist. text. etiam, in leg. mediterranea, ibi, ac plus haberet dispendii translatio, quam devolutionis illatio, C. de annon. & tribut. quod tunc dicitur longinquitas, & remotio à curia Romana, quando locus est ultra Italiam, text. in cap. nihil est de electione, & probat Gloff. in d. cap. cum longè, juxta verb. de longinquo, & de Hispania, imò & etiam specialiter de nostra hac alma ac dulcissima Patria Gallia, expresse probat, & decidit text. in dist. c. cum longè Canead. in quaest. canon. 45. n. 33.

Qua de causa, potest Civitas oppressa alteri domino se defendendam tradere, juris naturalis permissione, B. in l. Sodalos, in lib. 3. n. 10. ff. de collegiis illicit. Montanell. in repertor. super l. Reg. verb. liga. Aviles in c. 1. prator. verb. junctarum, & alii quos ipse Monta. allegat, hæc etiam ratione Monachi, Abbatem suum tyrannum detinere, & detrudere permittitur, aliisque non suo iudici se subicere argum. text. in cap. ab Ecclesiis, juncta gloff. de off. ordina. c. baptisarem 5. d. gloff. in cap. sacro, s. caveat, ver. periculo morte, de sent. excomm. tenent Archidiacon. Ancart. & Philip. Franc. in constitutiones, de verb. signific. in 6. Innocent. in c. olim, de testib. spoliato Card. in clem. 1. n. 16. ad fin. de off. ordina. late Tiraq. in legib. communib. gloff. 8. n. 9. & idem Tiraq. in tract. de retract. §. 26. gloff. 1. n. 18. Doctif. Navarr. in cap. novit. 3. notat. num. 114. & 115. de judic. Oavian. Chaquer. decis. Pedemont. 68. n. 30. Matienlin gloff. 1. 21. n. 10. & seq. tit. 10. lib. 5. recopil. quod etiam procedit in privato laico, adversus laicum: vel etiam judice laico, contra clericum, ubi periculum est in mora: ut cum infinitis Doctoribus resolvit Bobadill. polit. lib. 2. & latè etiam prosequitur cap. 17. num. 108.

Necessitas

103 Necessitas enim, & periculum mora, caret lege, legem non admittit, atque legem tribuit, licitum facit, quod non est, ac iudicem incompetentem legitimum facit, multos alterat, non solum præcepta humana, sed etiam divina, atque naturalia, c. sicut de consec. d. 1. c. licet de feris, c. discipulorum, de consec. d. 5. c. anni rumore, &c. si nulla necessitas 23. q. 8. c. secund. de obser. vat. jejuniis, cap. quanto, de consuetud. c. quod non est licitum, de regul. jur. in 6. l. nemine. C. de religio. & sumpti. funer. l. 2. C. de patr. qui filios distrah. unica & ibi gloff. expedire, ff. de offi. consul. cum multis congestis à Tiraquell. de retract. §. 1. gl. 9. n. 32. & latius §. 26. gloff. 1. num. 18. & seqq. & iterum in tract. de pen. tempor. causis 33. per totam. Chaffan. in consuetud. Burgum. rubr. 1. §. 4. gloff. 1. n. 26. & §. 5. verb. si elle n'a grace, n. 15. & seqq. Chaquer. in decis. Pedemont. 68. n. 28. alios citat Quell. driverf. q. 4. n. 3. Petrus Greg. in Syntag. jur. 1. p. lib. 3. c. 8. n. 4. latè Camil. Gallin. de verb. sig. lib. 10. ex num. 21. Bobad. in polit. lib. 2. c. 18. n. 318. & in nostris terminis Canead. in q. can. 45. n. 26.

Et quòd imminens periculum, & instans necessitas non recipiat dilationem, attribuit jurisdictionem, etiam non habenti, cum tunc à juris regulis merito recedatur, probat text. in auct. desens. civit. §. audi. l. 2. tit. 9. p. 5. Ab in c. cum non ab hom. n. 15. cum sequentibus, de judic. & in c. constitutus, n. 9. de appellatio. Alex. & Immol. in l. 2. ff. de jur. omni. jud. & in cons. 62. desens. Doctor vol. 4. Suar. in declaratio. l. 2. for. num. 47. & sequentibus. post repetitio l. post rem. ff. de re judi. Bernard. Diaz. in regul. 496. Gregor. Lopez in d. l. per. gloff. 2. decis. Pedemontan. 30. n. 14. Tallard. de carcere. 11. §. 1. n. 2. Callell. à Bobadill. in politic. lib. 2. cap. 21. num. 71. & cap. 17. n. 109. cum sequentibus, & iterum d. lib. 2. c. 28. num. 318. Mart. in tractatu de jurisd. 1. p. cap. 48. à n. 67. ubi à num. 28. dicit quòd ob moræ periculum, aliquando quem subijci iudici non suo, & ob id non sit consulendus summus Pontifex, Ab. in c. non metus, col. penul. vers. putarem, & col. ult. in verb. puto, de immunit. eccles.

104 Quod & idem est, quando iudicis ecclesiastici superioris datur remissio, vel negligentia, quia tunc Rex potest adiri, quia in Ecclesiasticos potestatem habet, ut ex Alexan. Decian. Bellug. & aliis tenet Bobadill. in d. c. 18. n. 93. & Matt. ubi proxime, à num. 25. igitur cum in nostro casu longa fit distantia, & aditus ad Romanam Curiam, ita ut ab ea defensio adiri non possit; ad impediendum iudicem Ecclesiasticum, ne sententiam violentem, & attentè exequatur, legitima appellatio suspensam, absque imminenti periculo poterit recurri ad Principem temporalem, pro tollenda hac vi de facto, extrajudicialiter, & absque jurisdictione, quia ut dicit Ifidor. lib. 3. de sum. bon. c. 35. Principes saculi nonnunquam intra Ecclesiam potestatis adempte culmina tenent, ut per eandem potestatem, disciplinam Ecclesiasticam muniant.

105 His autem forensis usus, & praxis, qua Regis consilium utuntur, non solum his rationibus iustificatur, sed præcipue, propter maximam utilitatem, quæ Republicæ accedit, prout experientia rerum magistra docet, & vetustas antiquissima suadet, aliter enim, si hoc remedium, & auxilium adversus iudices Ecclesiasticos non adhiberetur, gravissimè opprimerentur innocentes à iudicibus Ecclesiasticis, qui à Romana Curia longè distant, & sic interim contra Canonum statuta, potestatis, & jurisdictione Ecclesiastica abuterentur, exequendo suas sententias iustas seu iniustas (spretæ, & neglecta legitima appellatio) pro qua sententia etiam expendo text. in cap. si quis pecun. 79. d. ibi, & humano auxilio, dixit Ceval. in q. 889. q. 140. & 148. tenet Navarr. in c. cum contingat, 1. tom. f. 147. versiculo secundo facit, plures allegando optimè prosequitur Henriq. l. 14. c. 12. num. 6. in gloff. in littera S. Chaquera.

decif. 3. n. 14. Canead. eleganter in præcl. quaest. can. 45. sub. num. 35. cui addit, quòd dum remedium à Romano Pontifice adhiberetur, fideles periclitarentur, & scandalum subirent, se & amicos, vel vicinos excommunicatos ubi etiam, n. 34. refert Didac. perpulchre dicentem, in lib. 6. cap. 3. tit. 13. pag. 76. & Princeps, & ejus sacrum consilium supplet defectum iustitiæ inferiorum totius regni, sive inferentes vim & oppressiones, sint iudices, Domini temporales, sive Ecclesiastici, cum non adeo celeriter sit aditus ad Papam, pro violentia repellenda, & si interim de vi, ac violentia, Rex non cognovisset, ac opportune (prout solet) providisset, plura mala, ac vexationes partium oppressarum sequerentur, & ideo ne vis fiat (dicunt) semper recurrendum esse ad Curiam Principis.

106 Tertio probatur ex cap. omnis 7. q. 1. ubi negantes auxilium vi oppressis, videntur quodammodo Christum Dominum Deum nostrum perijci ubi, omnis qui gemebat & vexabatur à Saul, fugiebat, & veniebat ad David. Si Rex piissimus David seiret peccatum esse fugientes persecutionem, & sic proprium officium Regis est, vi oppressos, & eos qui persecutionem patiuntur liberare, & defendere, cum sit talis defensio naturalis, ut in l. ut vim. ff. de iustitia, & iure, pro qua opinione est formalis, text. in c. postulasti de bonic. ubi licitum est implorare Regis auxilium, contra detinentes decimas, ibi, quasvis illi præterea utrum contra quosdam debiores Ecclesiæ decimas subfractantes, ubi Regiam in plorare liceat potestatem, & licere supponit Pontifex ibi, idemque docet Leo Papa in epistol. 75. ad Leonem Augustum Debes, inquit; Imperator, incunctanter advertere Regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiæ præsidium esse collatum, ut ausus nefarios comprimendo, & quæ bene sunt statuta defendas, & veram pacem his, quæ sunt turbata restituas, &c.

107 Quartò facit text. in c. Maximianus 23. quaest. 3. ubi Reges de imperatoribus tenentur præstare auxilium Ecclesiæ, ibi: Maximianus Episcopus Valsensis auxilium petit ab Imperatore Christiano, contra hostes Ecclesiæ, non tam sui ulciscendi causa, quam tuenda Ecclesiæ, sibi credita, quòd si prætermisisset, non ejus fuisset laudanda patientia, sed negligentia merito culpanda, quia manus Regia, & ejus auxilium est minus fortissimum Ecclesiæ, est pax clericorum, salus populi, propugnaculum, præsidium, & tutela Christianæ religionis.

108 Quintò facit text. in c. petimus 11. q. 1. ibi: Ad querelam nondum laici, sed etiam clerici patii violentiam a suo Prælo, potest rector Provincie, & defensor civitatis suum officium imponere, ut consilio de violentia reducat spoliatis, & vi oppressos ad suam possessionem. Quod audivi servari, de consuetudine in Regno Portugallia, ubi non solum Regii auditores, sed quilibet prætor Regiæ coronæ in sua provincia congnolcit de similibus causis per viam violentiæ, quod esset maxime conveniens in hac nostra Hispania, ne tot expensis litigatorum vexarentur recurrendo ad supremum Consilium, vel ad Cancellarias, ex partibus remotis, sed jam durum esse, ab hac tam vetustissima praxi recedere, maxime quia illud tangit supremam jurisdictionem, & protectionem, quæ aliis iudicibus inferioribus non conceditur.

109 Sextò adfuitur hac opinio, & indubitata sententia, ex text. in c. administratores 13. quaest. 3. ibi: Administratores secularium dignitatum, quia ad Ecclesiarum tuitionem, pupillorum, ac viduarum protectionem, rapaciumque vexationem constituti proculdubio esse debent, quoties ab Episcopis, & Ecclesiasticis viris conversi fuerint, eorum querimonis auditis audiant, & secundum quod necessitas expedit, absque negligentia examinent, & studio diligenti corrigant. Septimò

dictone iudicis iure divino, in temporalibus, tamen iure positivo, ut latissime per Covar. Sese de inhibitione cap. 8. §. 3. à num. 31. & supra, & amplissime infinitos referens pro utraque parte Cened. in q. Cano. 4. per totam, & post hæc Cevall. de cognitione per viam violentiam, in proemio, c. 5. ita ut nec Summus Pontifex possit in univertium tollere hanc exemptionem, in prælic. cap. 31. n. 4. in fin. Sese de inhibitione. d. c. 8. §. 3. n. 131. ita ut consuetudo dans laicis cognitionem in clericis, pariter non valeat, etiam cum tolerantia Pontificis. Carolus de Grassis ubi supra, à n. 383. ubi plures citat videndus.

128 Tamen consuetudo respectu alicujus casus particularis, valet, quia per talem consuetudinem particularem non impeditur finis exemptionis, scilicet; ne clerici impediatur, & detrahatur à divinis officiis; quia tunc ex causa publicæ utilitatis, tendentis ad conservationem, quietem, & pacem universalem, potest acquiri jurisdictione per consuetudinem limitatam ad casum particularem, ut per Jul. Clar. Covar. Jo. Garc. & Gasp. Rodrig. probat, & latissime prosequitur Sese in tract. de inhibitione. c. 8. d. §. 3. à n. 154. & supra à n. 146. & à n. 130. & quod consuetudo in certis casibus limitatis, non tamen universalis & absoluta, si sit immemorialis, attribuat jurisdictionem laicis in clericis, concurrente fama privilegii, tenet post Feli. Mart. in tract. de jur. 34. p. com. 1. cas. 64. n. 13. ubi dicit ita fuisse decium per Rot. in decis. 127. p. 3. lib. 3. diverso. nam sicut Princeps potest jus divinum interpretari, & declarare, ita ut illud jus ad aliquem casum particularem non extendi appareat, ex aliqua fundamentali, & probabilis ratione, plurimos citat Covar. c. 31. n. 4. & 5. Sese post alios de inhibitione. cap. 8. §. 3. n. 151. ubi post Decium, quod humana potestas potest interpretari, vel declarare jus divinum in materia spectante ad suam jurisdictionem, & post plures late comprobat Grassis de effectib. cleric. effect. 1. à num. 181. ubi quando allegatur fama privilegii.

129 Ita etiam consuetudo potest distinguendo, & declarando limitare jus divinum in causa publicæ utilitatis, ita Roch. de Curt. in e. cum tanto gl. 1. n. 6. & 8. dicens quod in hoc nullus discrepat. Sequitur Sese d. §. 3. à n. 152. ergo in nostro, immemorialis hæc consuetudo potuit ex causa publicæ utilitatis, ne pax publica turbetur, hunc casum reservare Principibus temporalibus, dato casu, quod ad eos non spectare hæc extrajudicialis violentiarum cognitio, ex principiis juris naturalis.

130 Deinde quia, ut tradit Decius conf. 589. num. 2. & conf. 649. ut illud quod est quæsitibile privilegio, possit acquiri consuetudine immemoriali, si enim per privilegium possit Romanus Pontifex concedere Principi laico capacitate rerum spiritualium, in aliquibus certis, & limitatis casibus ob rationabilem, & justam causam, ut tradit Aufe. de potestate seculari super Ecclesiasticos regul. 1. fall. 12. Grat. conf. 61. n. 22. & 23. col. 1. ubi dicit, quod consuetudo tribuit jus Principibus secularibus conferendi beneficia: ergo à fortiori potest causare consuetudo in hac cognitione per viam violentiæ inter personas Ecclesiasticas, maxime cum illud non sit damnosum libertati Ecclesiasticæ, sed valde utile, ut expressè tenet Suar. lib. 5. de immunit. Eccles. c. 94. n. 43. in fin. & in simili consuetudine tradit Chaquer. decis. 30. n. 25. ubi citat Covar. idem tradit Anton. Thell. decis. 131. n. 12. & copiosè post plures Grassis de effectib. cleric. effect. 1. à n. 373. & à 376. cum seqq.

131 Et ulterius, quoniam cum Summus Pontifex possit Principi seculari, vel alteri laico concedere privilegium procedendi contra clericos in aliquibus limitatis casibus, aut respectu certorum clericorum, aut etiam delegare, ut testatur Decius in cap. præterea, n. 8. de off. deleg. & in cap. 2. de iudic. Alexan. conf. 74. n. 9. in 4. Menoch. de retinend. rem. 3. n. 35. Pacian. conf. 116. n. 116.

& 117. ubi loquuntur etiam de facultate excommunicandi, & consequenter beneficia: ergo idem poterit acquiri, tacito ejus consensu, consuetudine immemoriali, cum privilegium indicat, ut post Decium, Bellug. Rolan. à Vall. Alexan. Pacian. & alios tenet Sese in epistola ad Regem, n. 100. & n. 46. & latius in d. §. 3. à n. 152. vide latissime Grassis de effectib. cleric. effect. 1. à n. 388. & supra à n. 383.

Qui quidem Sese in epistola ad Regem, l. 2. decisio 132 num. ad prin. n. 112. post plurimos resolvit, quod quando consuetudo præscripta est immemorialis, & cum ea concurrat fama privilegii, ut in d. l. Regia 36. habet vim sicut privilegii papale, docet Puteus decis. 365. Paci. conf. fin. n. 121. Auther. reg. 1. n. 20. versiculo duodecimo fallit, de potestate seculari, Benedic. in c. Raymur. verbo. & uxorem nomine Adelsiam, decis. 3. n. 169. Pacian. conf. 165. n. 120. Rot. decis. 215. p. 1. novissima: ubi sufficit fama privilegii vaga & incerta. Rip. in c. 2. nu. penult. ad fin. de iud. primos pro hac doctrina citat Carolus de Grassis in tract. de effectib. cleric. effect. 1. à n. 381. cum seqq. & supra.

Et idem quod fama, operatur probatio, Principem 133 habere alia majora, seu æqualia privilegia, super Ecclesiis, tunc enim cum immemoriali præsumitur talem consuetudinem legitimo initio esse, vel fuisse introductam, Benedic. ubi supra decis. 2. n. 117. versiculo ex quibus relucet. Roland. à Vall. 23. in fin. lib. 2. late prosequitur Sese in d. epistol. n. 112. & cum in sacra Catholica Majestate Hispaniarum Rege concurrant tot, tantaque alia privilegia, prout est, ut Prælati ante Episcopatum, & prælatiorem possessionem, jurent Regi 134 fidelitatem, de quo supra; item ut possint presentare omnes Episcopatus, ac beneficia consistorialia, seu monasteria virorum, quæ sunt Pontificis dignitati, & ejus consistorio reservata, de quo latius infra 3. p. cap. 10. per totum, & alia immemorialia, & de privilegio percipiendi tertiam partem decimarum nonnullorum beneficiorum, quod tertias diximus, lib. 1. tit. 21. lib. 9. recopit. Lassus. de gabel. cap. 19. n. 36. Suar. allegazione 28. Puteus decis. 319. l. 3. de quo per Cevall. in contra commun. qu. 822. à n. 70. ergo nihil mirum, ut præsumatur iusto principio fuisse introductam.

Et insuper, quoniam cum isthæc cognitio extrajudicialis per viam violentiæ sit recepta, & inducta per tam longum usum, activè, & passivè universali per clericos, & Prælatos Ecclesiæ, ac laicos; dicitur consuetudo mixta, clericorum, & laicorum, quæ magnam vim habet, etiam in rebus, & negotiis Ecclesiasticis, ut per text. insignem in cap. cum venissent, ibi: Legi regni innitentes, de eo quod mu. in poss. & ibi Abb. n. 3. text. in cap. cum causa de re jud. ubi Abb. n. 4. Feli. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, n. 80. versiculo secundus casus, de constitutio. Rochus de Curte in c. fin. section. 8. n. 65. de consuetud. Cov. prælic. que. 31. n. 5. & Decius in c. ad nostram, n. 3. de probatio. Sese in epistol. ad Regem, n. 111. latissime Joan. Garc. de nobilit. gl. 9. à n. 35. & in simili mixta consuetudine clericorum, & laicorum, idem tenet Barb. in l. Titia, n. 33. versiculo præterea, ff. solut. matrim. qui loquuntur in acquirenda jurisdictione: ergo à fortiori dicendum est de hac cognitione extrajudiciali per viam violentiæ, ubi nulla inest jurisdictione, sed nuda, & absoluta potestas Principis, quantum est necessaria duntaxat ad tollendam violentiam, maxime cum sit utilis Ecclesiæ, imò quod plus est, hæc consuetudo originaliter fuit introducta ab Ecclesiasticis personis, quæ versantur in iudiciis ecclesiasticis; pro quorum vexatione, & oppressione habent recursum ad Regem, per quibus ulterius facit questio, quam disputat Marc. Anton. Genuent. in tract. de Eccles. seu prælix. Eccles. qu. 669. quia post alios resolvit, quod quando consuetudo fuit primitiva, seu inducta clericorum, & laicorum dicitur mixta, quæ absque dubio ligat clericos; ut latius 138 per

per eam post Anton. de Butr. Imol. Feli. & Picum latissime comprobatur post plurimos Carolus de Grassis d. effect. 2. à n. 201. fol. 346.

39 Maxime quoniam in hac immemoriali consuetudine concurrunt Romani Pontificis scientia, non solum tacita, & præsumpta, sed etiam expressa. Præsumpta, quoniam hujus cognitionis per viam violentiæ concilii sunt omnes Nuntii Sedis Apostolicæ, qui in curia Regis Christianissimi, & prædecessorum residere solent, quibus notissimam esse nemo dubitabit, cum cause coram eo vertentes in dies per hanc viam violentiæ protrahantur ad suum Regium Senatium ad quem recurrit oppressi, in quo vim fieri declarat, deserit, & reponi jubetur, & insuper Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque Ecclesiasticis Prælati, totius Hispaniæ, eadem ratione, hæc cognitio per viam recursum pliquam notissima & manifesta est absque contradictione, & ulla repugnantia, & ab eis ad eosdem Nuntios quotidie, & frequenter interponuntur appellationes; ad quos transportantur acta, & quibus decreta Regii recursum per viam violentiæ inserta sunt, & utroque modo scire debent Nuntii hæc Regiam protectionem; ut in similibus terminis, iuribus, & Doctoribus, hoc probat Nabona, de appellat. à Vica. Archi. 2. p. fundam. 5. n. 13.

140 Unde sequitur, quod in præscriptione contra Principem, & Summum Pontificem, scientia officialium sufficit ad illius præjudicium, Bal. in l. si publicanus, §. fin. num. 2. ff. de public. Aymo. de antiqui. tempor. 4. p. abolut. num. 23. Bal. de præscrip. 2. p. 5. p. 93. sub n. 8. Tiraq. de nobilit. c. 14. num. 3. Covar. in regul. possessor. 2. p. in initio, n. 8. versiculo tertio circa fin. Nicol. Garc. de benef. 5. p. c. 5. in 136. Rota Romana in una Retina beneficii decisio. 166. & decisio. 600. n. 5. p. 1. diverf. & iterum tenuisse Rotam, in una Mediolanense. præminem. 15. Decemb. 1589. coram Bubal. firmat. Nicol. Gar. ubi proxime, & ex Alexand. Decio, & alius tenet Cardin. Tusc. prælic. con. litera C. conf. 396. n. 39. Joan. Narbon. in tract. de appell. Vicarii ad conf. Arch. Tolet. 2. p. fundam. 5. num. 10. qui loquitur de præscriptione contra Romanam Sedem in casu difficulti, quod fundamentum elegans est, quod nulli Doctorum hujus cognitionis justificationem tractantes attingunt.

141 Et induitur hæc Sedis Apostolicæ scientia, quia multi fuerunt Summi Pontifices ex Hispaniarum Regni oriundi, ut de Damaso I. Alexand. VI. Benedic. XIII. Calisto III. Joanne XXII. qui tam salubrem usum, & laudabilem consuetudinem sciebant, prout testatur Cened. in q. Cano. 45. n. 27. ad fin. quos hæc scire præsumendum est, cum ex hoc Regno orti essent, & tamen illud tolerarunt, hoc enim ita notabile non præsumitur Summos Pontifices ignorasse; argumento text. in cap. cum illorum, de sentent. excomm. maxime quoniam cum omni iure naturali, divino, tot Pontificum decretis, conformitate, & declaratione concordant, quæ omnia Pontificem non censetur ignorasse, quoniam jura in scrinio pectoris sui censetur habere, c. 1. de consuetudo, lib. 6.

142 Et hæc consuetudinem, ac salubrem recursum ad Regem pro defensione naturali ad tollendam violentiam, ut Judex Ecclesiasticus deserat, & reponat attentata, & violentiam factam, pluribus Rotæ Romanæ decisionibus approbatum esse reperimus, & testatur eleganter videndus Lancelo. de attentat. 2. part. cap. 4. lite pendente, limi. 1. num. 36. cum seqq. ut in una coram Prospero, ut est decisio in recollectis per Achil. de Grassis decisio. 34. attentat. noluerunt sub tit. de attentat. quem etiam resert Mandos. in tract. de commiss. in 14. formul. commissio, attent. in verbo revocandi, q. 4. dummodo in hujusmodi recursum ad Regem modus defensionis non excedatur, ut resolutum fuit in una Cæsar Augustiana juris eligendi coram Domino Oradino 7. Februarii 1571. secundum quam resolutionem fuit deinde idem 137. Salgado de protect. Reg.

tentum in alia Vercellensi jurisdictionis Parochialis de Aldea coram Paleoto sub die 27. Junii 1561. ut est in recollectis per eundem Paleoto, decis. 372. incipit divinum erat; testatur Lancelo. ubi proxime, n. 38. & pluries etiam semper hanc consuetudinem, & recursum ad Regem per viam violentiæ, & extrajudicialis defensionis amplexam esse per Rotam, & curiam Romanam testatur doctissimus Sese, in tractat. de inhibiti. Magistrat. justitie Aragonum, cap. 8. §. 3. n. 171. cum sequentibus, ubi ad litteram refert sequentes decisiones.

143 Et imprimis ita decisum fuisse in una Tarracoenfi Ville de Reus, 4. Decemb. 1592. coram R. P. D. Seraphino in hæc verba: Fuit per Dominos consultum possessionem captam per Dominum Archiepiscopum non fuisse attentatam, quia Archiepiscopus habebat facultatem illam capiendi propria autoritate, sibi concessam in brevi confirmationis. Unde licet urbanus agendo fuerit aditus Judex secularis pro assensu, non tamen hoc fecit, quin voluerit ut facultate sibi competenti. Parisius consil. ult. lib. 4. Achil. decis. ult. de attentat. per doctrinam Bart. in lib. 2. numero 26. C. de pignor. Runt. consil. 252. numero 10. libro 4. Socin. consil. 82. numero 8. lib. 5. Decius in l. ult. numero 5. Ced. de passis. Zuchar. in lib. 1. numero 49. eodem titulo, & universitas non possidebat, unde cessat doctrina allegata in contrarium. Bart. in l. credentes. Cod. de pignor. Nec obstant inhibiti Rotalis, cum data fuit juxta formam commissionis quæ habet clausulam sine præjudicio executionis literarum Apostolicarum, Put. decis. 323. lib. 3. cum alius allegavit per Modernos, Perus. de attentat. post inhibitione. in 3. limi. Nec obstat quod hæc clausula sit restituta, ita ut non impediat exequutores Apostolicos, quia non ideo censetur ablata facultas capiendi propria autoritate, cum exequutio literarum Apostolicarum sit simpliciter reservata, ultra quod possessio ita potest sustineri, tanquam data ab exequutoribus Apostolicis, quia à Domino Amerino exequutore deputato in literis fuit expeditus processus, fulminatus, directus omnibus, & singulis, qui fuit præsentatus Joanni Sabales officiali Regio, ad quem universitas habuerat recursum; & illius vigore potuit procedere, ut ius exequutor, ad notata in c. fin. de præsumptio, & sic cessat quod dicitur inferiores circa titulum attentatorum non potuisse se in hujusmodi executione introumittere, ex quo Papa dans speciales exequutores videtur hanc executionem ad se advocasse, juxta cap. ut nostram, & appell. Rot. 3. de appella. in novis. Felind. c. fin. n. 35.

Et ulterius aliam etiam & mirabilem decisionem refert Sese ubi proxime d. §. 3. à num. 174. in una Salmantin. Canonicatus. 24. Maii 1594. coram illustrissimo Domino Blanqueto, qua determinatum fuisse per Rotam Romanam, in hæc verba: Resolutum fuit Antonium de Soria manutentendum, cum enim per resignationem Felicis factam in manibus ordinari vacaret possessio Canonicatus, de quo agitur, Rot. de renuntia. in antiquis. Cassad. decisione 4. num. 3. de restitut. spol. potuit illius capere possessionem Antonius, & ejus possessio est manutentibilis.

Non obstat quod acta non sint integra; quo notarius testatur de continuato registro fol. 42. non obstat exceptio excommunicationis propter recursum ad consilium Regium: nam ille recursum hoc casu ad defensionem propriæ possessionis, & appellationis admissionem non est improbatum, Achil. decis. 36. de appellat. urbanus enim egit, cum potest iudici de facto procedenti, de facto etiam resistere, Paris. consil. ult. libro 4. & fuit dictum in illa Tarracoen. Villæ de Reus coram R. P. D. meo Decano; præterea excommunicatus auditur pro defensione suæ possessionis, cap. intelleximus de iudic. Menoch. de retinend. rem. 3. numero 72. & sequenti.

Nec refragatur allegata ex defectu tituli, primò, quia in hoc iudicio retinendæ non obstat huiusmodi defectus, ut fuit novissime resolutum coram R. P. D. meo Corduba, in una Patmen. prioratus: secundò, quia hoc respicit petitio: tertio, quia cum prior secundo loco consiliatus prius resignaverit, primus censetur revocatus, Cassad. a. de appell. Vant. de nullita. ex defectu mandati. n. 171. Possessio Didaci non venit consideranda, cum sit mera turbatio, & iudex nulliter ad eius favorem processerit, & Antonius nunquam se habuit pro spoliato.

Idem etiam fuerat iudicatum in alia decisione Rotali, quæ est in recollectis per Roma. P. D. Achil. de Grass. sacre Rotæ auditorem præstantissimum, & decis. 36. sub tit. de appellat. cujus verba sunt: Attentare illum noluerunt Domini in una Eluen. coram Domino Prospero; qui post inhibitionem à Rota ivit ad consilium Regium, pro manutenzione possessionis suæ, quam poterat propria autoritate defendere, quia urbanus egit, per plura quæ ponit Paris. consil. ult. volum. 4.

145 Imò & quod magis est huiusmodi cognitionem per viam violentiæ quæ Princeps temporales utuntur extrajudicialiter ad defensionem vi oppressorum, expressè approbatam fuisse per Romanam sedem tempore Martini Pontificis (cujus Bullam inferius referam) testatur Guido Pap. q. Delphi. 1. & q. 85. Sese in epistol. ad Regem, n. 97.

Ex quibus Rotæ decisionibus, quæ elegantissimæ sunt, satis scientia Romanæ sedis ac Dominorum Rotæ apparet, & deducitur, & quia cum Regna Christianissimi Regis Hispaniarum sint amplissima, ut refert eleganter Doctor Didacus à Motla 1. p. alleg. pro Reg. extran. n. 5. & Lancell. Corrad. in templo omnium iudicum 1. part. lib. 1. cap. 2. §. 3. ex n. 14. & Cæned. in collecta. 51. 1. part. num. 4. Camil. Borrel. cons. 74. vol. 1. num. 37. & Bobadilla lib. 2. cap. 18. num. 212. & idem Cæned. in quæst. 45. numero 29. & quotidie plures Regnicolæ in Curia Romana causas agentes assistunt, quæ causæ præsertim de partibus veniunt ad Romanam Curiam, per viam appellationis, in quorum discursus plures ad supræmā tribunalis Regia trahuntur per viam violentiæ, ut iudices Ecclesiastici deferant, & reponant, cum quibus articulis, & decretis Regis, in eis interitis, dictæ causæ ad Curiam Romanam mittuntur, verisimile quidem est, id non esse ignotum aliis Summis Pontificibus, & quia verisimile præsumitur, imò talem recursum censentur approbare.

146 Quia cum cognitio violentiæ, & salubris ad Regem recursum non sit damnosus libertati Ecclesiasticæ, sed potius valdè illis utilis, ut in terminis tenet Suarez 1. q. de immunit. Ecclesiæ. cap. 44. num. 43. & post hæc Cevall. in tract. de cognitione per viam violentiæ, gloss. 14. sub n. 4. Carolus de Tapia in compila. jur. reg. Neapol. 1.3. rubr. 4. super cap. 266. incipit præcepti, num. 8. fol. 28. alios citavi infra num. 239. & seqq. Sequitur ut privilegium aliorum utile clericis, præsumatur à Papa approbatum. Hostiens. in cap. fin. de censibus. Abb. in cap. Eccl. sancta Maria, num. 9. de consuetudine. Sequitur Mart. de iurif. 4. part. cent. 1. cas. 59. n. 4. & 5. maxime ubi est eo non refertur iurisdictioni seculari, prout in hoc recursum, ut declarat Mart. ibi, pro quo facit text. elegans in l. 1. §. magistrum autem, ibi, Cæterum si seic & passus est eum in nave magisterio fungi, ipse eum imposuisse videtur, ff. de exercitoria actione.

147 Et comprobatur, nam patientia, & tolerantia Romanorum Pontificum, vel cujusvis alterius Principis qui prohibere, vetare, sive impedire potuit, dispensationem, confirmationem, & actus validitatem inducit, l. quid ergo 13. versiculo, certò, ff. de his qui not. infam. l. cum plures 60. §. locator, ff. locati. l. 1. §. magistrum autem, ff. de exercit. actio. l. an in totum, C. de officis privatis.

1. 1. §. scientiam, ff. de tributor. actio. Felin. in cap. 1. n. 6. versiculo lex nova, de treuga & pace. Barbal. Angel. & alii relati per Surd. consil. 371. n. 58. volum. 3. gl. fin. ubi Abb. n. 8. Butr. in cap. quia circa, de consanguin. & affin. Innoc. in c. veniens, n. 4. de filiis Presbyter. Alexan. in l. fin. ad l. Jul. de vi privata, & in l. fin. ff. de adult. & conf. 1. num. 45. & consil. 107. num. 10. lib. 2. Joan. de Anan. in cap. sicut Judæi, g. n. 12. de Judæis, ibidem Feli. num. 1. & 2. c. que in Eccl. n. 7. de consuetudine. & in d. c. de treuga & pace, Decius consil. 326. aliàs 327. incipit viso casu præposito n. 3. versiculo 4. & ult. Ill. in l. omnes populi, n. 48. ff. de iust. & jur. & in l. ubi pactum, n. 17. C. de transact. Guil. de Cun. in l. 1. in princ. ff. de exercit. actione. Nel. in tract. bannitor. 3. p. 2. temp. q. 84. Hippolyt. Bonac. quæst. crimin. verb. de bonis, pag. mibi 30. Ant. Sola ubi supra n. 142. Hippolyt. de Marfil. singul. 77. per totum, Tiber. Decian. consil. 124. n. 20. volum. 3. Aug. Berolius consil. 173. num. 61. volum. 1. Cassanate consil. 39. num. 23. & 40. Ant. Sala, in constitutiones antiquas Ducatus Sabaudie, gloss. 4. proemii, n. 40. & 41. Gonzal. in regul. 8. Cancell. gl. 9. §. 2. num. 87. & sequent. Flamin. Paris. alios referens de consuetud. benef. quæst. 40. ex num. 16. & in terminis nostris, quod hæc sententia, & tolerantia Romanorum Pontificum habeat vim dispensationis, tenent Guillelm. Benedic. in cap. Raynus. in verb. & uxorem nomine Adalastan, num. 58. & 59. optime Menoch. in consil. 1000. n. 67. Cæned. in Canon. quæst. 45. num. 28. ubi receptissimam sententiam dicit.

Nec à proposito nostro dissentit pulchra & celebris Ancharani doctrina, consil. 161. ad fin. dicens; quod si clericus possideat duas Ecclesias patiente superiore ex huiusmodi patientia dictarum Ecclesiarum unio facta, & ob id etiam remissa poena præsumitur, uti refert Decian. respons. 4. num. 24. ad fin. volum. 4. Narbon. in tract. de appellat. à Vicario ad consil. Archiepiscopi Toletani 2. part. fund. 5. n. 6. & supra, & quia Summi Pontificis tolerantia in eo quod à iure naturali non prohibetur, pro expressa dispensatione habetur, ut post Abbatem in c. clericus 2. num. 4. de vita & honest. clericor. Loaz. de matrim. dubit. 12. n. 32. in fin. & Mascard. de probatio. volum. 3. concl. 115. n. 1. tenet Cæned. in quæst. Canon. 45. sub n. 30.

Imò in casu nostro scientiam, & patientiam Summorum Pontificum consensu expresso fortiore esse, ex quo ipsi diu tolerantur, planè est, quia præsumptus consensus ex scientia, & non contradictione cum temporis diuturnitate inductus, consensu expresso fortior reputatur, ut eleganter respondit Craver. consil. 640. n. 10. lib. 4. quem sequitur doctissimus Cassanate, consil. 29. n. 40. Narbon. ubi proxime, n. 9.

Et pro huius consuetudinibus immemorialibus justificatione, illud erit notandum, quod eius initium hominum memoriam penitus excedit, quod ab eo sumendum esse necessarium est, à quo meum, & tuum, sibi usurpationes, & violentiæ inter gentes inceptæ fuerunt ob eorum malitiam, exorbitantiam, & tyrannidem, ad quam exclusionem, & propulsionem, ac inferiorem defensionem, Regna creata sunt à Deo, juxta ea quæ amplissimè principio huius capituli dicta sunt, ut de utriusque rei initio, doctè, & exactè videre poteris apud Martam de iurif. d. 1. p. cap. 1. 2. 3. & 4. & sequentibus, quæ consuetudo talis est efficacie, prærogative, excellentiæ, & virtutis, ut in qualibet dispositione Pontificia (qua sublata est consuetudo) non censetur comprehensa, nec exclusa, etiam quibuscumque verbis generalibus utatur, ut docet glossa recepta in cap. 2. de præf. hoc lib. gloss. verbo præscriptio in authentico ut de cetero commutat. §. de cetero, & ibi Angel. n. 1. collat. 5. Rip. in l. nemo potest, num. 115. ff. de leg. 1. Carol. Ruin. lib. 2. consil. 13. n. fin. Mathæus de Assid. decis. 253. n. 5. Bertran. consil. 98. num. 12. Craver. de antiquit. tempor. 4. part. §. materia ista, n. 4. Boët. dec. 39. n. 12. Ruin. consil. 13. num. 30.

num. 30. lib. 2. Rochus de Curte in cap. fin. de præscript. sect. 7. conclus. 6. num. 10. Titaq. de reira. consuet. §. 1. gloss. 1. num. 12. Covarr. plures referens lib. 3. variat. resolut. cap. 13. num. 5. Avend. respons. 16. num. 1. Pelæz de Mier. de major. 4. p. q. 20. num. 51. Flores de Men. q. 10. num. 44. Emmanuel Rodrig. quæst. regul. 1. num. quæst. 9. art. 1. Anton. Gab. lib. 3. commu. opin. ut de præscriptione. concl. 1. n. 27. versiculo contrarium, & cum aliis pluribus resolvit Joan. Guier. præctice. quæst. lib. 3. q. 77. num. fin. Tiber. Decian. tom. 2. resp. 44. n. 19. Rol. à Valle consil. 59. n. 17. lib. 34. Ottalor. de nobilit. 3. p. c. 7. n. 11. Chellan. in consuet. Burg. rub. 9. de mains mortes, §. 2. in verbo, porque el que laps de tems, n. 1. plures tradit Maicard. de probat. conclus. 1372. n. 45. cum seqq. vol. 3. & hanc esse verissimam opinionem testatur Andr. Fachin. lib. 2. consil. 87. num. 22. cum seqq. Narbon. de appellat. ad consilium Archiepiscopi Toletani, 2. p. fundam. 3. n. 9. & 10.

154 Quorum omnium sententia, vel ex eo solum manifeste comprobatur, quod scriptum est in Sacro sacro Concilio Tridentino, sess. 22. de reformatione, cap. 8. ad finem, sub illis verbis: Non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemoriali, privilegio, aut statuto. (Quo in loco facta Synodus ad excludendam immemoriam consuetudinem, non solum scripsit, quacumque consuetudine, quasi his verbis, licet generalibus, non comprehendatur, sed etiam immemoriam expressit, ut videtur excludi, ita & similiter expendit Azeved. 2. titul. 25. lib. 4. recopilat. n. 10. facit declaratio Cardinalium de Sacrosanct. Concilio Tridentino, sess. 24. de reformatione, cap. 20. ubi cum sancta Synodus disposuisset, ut causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficia sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscerent, & non coram illis, licet quibuscumque consuetudinibus fuerint muniti, sacra inquam congregatio decrevit d. S. Concilio Tridentino, decretum generalissimum illis verbis immemoriam consuetudinem minimè sustulisse, quam declarationem sapientissimè per Rotam observatam testatur Hieronym. Gonz. regul. 8. Cancell. gloss. 33. num. 5. Ex qua doctrina sequitur, quod licet aliqua Pontificia dispositio sublata sit consuetudo, ut iudices laicales ea non possint acquirere jurisdictionem in laicos, imò, & quod plus est, ut ex eadem doctrina colligitur, si expresse tollatur consuetudo recurrendi ad Principes per viam violentiæ, non potest comprehendi hæc immemorialis.

155 Et si quis contendat à Principibus secularibus hanc tollere potestatem ex sententia Covarr. in d. c. 35. n. 3. vers. 5. non ferò sed statim comperit experimento manifestissimum, quantum calamitatis Reipublicæ Christianæ inveniit, & intulerit, & idem asseverat Azeved. in lib. 1. titul. 6. libro 2. in versiculo præsertim, pag. 145. Cæned. in Cano. quæst. 49. num. 35. & alii moderniores rem hanc tractantes; unde quamvis à viris sapientissimis optatum est, ut summa Ecclesiæ potestas, id est, summus Pontifex, audita hæc Regum praxi, & ratione determinet opportunum remedium pro communi pace & bonaervatione, ut inquit Navarr. in num. cap. 27. num. 69. & quos refert Henric. lib. 14. c. 12. num. 6. in gloss. 11. afferit tamen, quod nullum hæc inveniunt esse aptius remedium, quam, ut praxis hæc immemorialis consuetudine confirmata conferretur.

156 Et hanc consuetudinem Hispaniæ immemoriam cognoscendi inter Ecclesiasticos ad tollendam vim, defensionemque vi oppressorum, ut legitimam, & immemoriam iure receptam, & à Sede Apostolica approbatam, probant, defendunt, & testantur plurimi gravissimi Doctores, Avenda. in capit. prætor. 2. part. num. 12. versiculo decimus casus, & in 1. part. cap. 1. n. 32. eam etiam consuetudinem approbat Salced. in praxi ad Ber. Salgado de proteci. Reg.

nard. Diaz. cap. 102. versif. hinc etiam doctissimus Navarr. in manual. cap. 27. an. 69. & 70. Cordub. in summa quæst. 35. Azeved. in l. 2. titul. 6. lib. 1. de recopilat. à n. fin. versiculo seic verò. Lancelot. 2. part. cap. 4. n. 36. Joan. Garc. de nobilit. gloss. 12. n. 54. Segur. de Habalos in director. iudicum Ecclesiasticorum, 2. p. cap. 13. n. 52. Olan. liera 1. num. 77. & liera C. n. 34. nostras Gasp. Rodrig. de annu. reddit. lib. 1. quæst. 17. num. 61. & 63. Gutier. l. 1. Cano. quæst. cap. 34. num. 25. Michaël Axia. de exhiben. auxil. fundam. 27. Anton. Oliban. in tract. de iur. fisci. 14. num. 15. doctissimus Castell. à Bobadill. in sua Politia lib. 2. c. 18. n. 138. & cap. 19. num. 31. Vival. in Candelab. aur. in bulla in Cena Domini, casu, 14. Castill. in lib. 49. Tauri, n. 3. Parador. rer. quoti. differ. 9. n. 24. Veg. in sum. tom. 1. cap. 29. num. 1. in fin. versif. nota, que el Rey, & in cap. 85. casu 141. versiculo nota par a esto Mexia ad l. Tolet. fundam. 11. part. 2. num. 47. Gratian. regu. 9. n. 25. optime Sese de inibitio. cap. 8. §. 3. num. 158. & expressè in numero 45. ubi allegat Avend. d. 1. part. cap. 1. à numero 13. cum sequentibus, & Aviles, idem etiam tenet Greg. Lopez in 13. titul. 13. part. 2. in gloss. nin fuerca, liera E. Humad. lausimè in eadem l. 13. gloss. 4. in verbo nin fuerca, Covarr. in præct. q. cap. 31. Motla, in tempor. jur. 1. part. titul. 2. quæst. 14. num. 5. Cæned. in collecta. 6. jur. decretum, & lausimè doctissimèque multa in comprobationem huiusmodi consuetudinis congerit in Canon. quæst. 45. à num. 27. cum multis sequentibus, & post hæc Cevall. in epistol. ad Regem, n. 66. & in quæst. 897. commun. contra comm. à n. 222. & iterum in tract. de cognitione per viam violentiæ gloss. 2. & talem consuetudinem probat Mart. de iurif. d. 1. part. c. 12. n. 3. & 4. & novissime Peguera decis. 9. num. 6. ubi bene illam defendit.

Nec est credendum, Reges Christianissimos: fidei zelotes justissimos, & sanctissimos Catholicæ Religionis conservatores, Sedi sanctæ Apostolicæ obediens, sanguine proprio Hispaniam à faucibus inimicorum redmentes, si eam consuetudinem injustam, & in Ecclesiæ præjudicium existimassent, nunquam tolerassent, nec peccato, & censuris se involvissent, si iusta ratione moti non fuissent, cum sanctissimi sint, & fuerint, laudabiliterque vixerint. Præsumendum igitur est, eos tali consuetudine utentes, suisque relicta posteris, non caruisse fundamento, cui faret quod dicit Bobadill. in Politia lib. 2. cap. 18. numero 139. & doctissimus Sese de inibitio. cap. 8. §. 4. num. 6. scilicet, die 8. Junii 1568. coram Domino Joanne de la Naza, in iustitia Aragonum fuisse congregatos in Camera sui consilii triginta, & septem advocatos de gravioribus Regni, qui consulti fuerant super his recuribus, & formis, ne pendente appellatione violenter attentetur à iudice Ecclesiastico, & quasi omnes dixisse firmat, pendente appellatione, abique scrupulo providendi debere.

Et quod magis rem hanc, & cunctorum conscientias securas reddidit, illud præcipue, quod huiusmodi cognitio extrajudicialis per viam violentiæ non est nova horum Hispaniæ Regnorum introductio, quoniam in omnibus ditionibus, Regnis, & Provinciis, & nationibus, Catholicæ Christianæ Religionis, eadem cognitio extrajudicialis, nudaque inter Ecclesiasticas personas ab oppressibus defensione observaretur, ut testatur Covarr. in præct. quæst. c. 35. doctissimus Sese tract. de inibitio. cap. 8. §. 4. num. 6. iterum §. 2. num. 5. & Bobadill. lib. 2. cap. 19. n. 139. & multo post hæc Cevall. in epistol. ad Regem, n. 96. & iterum in commun. contra commu. n. 897. n. 252. & ulterius in tract. de cogni. per viam violentiæ. l. 4. n. 7. prout servari in regno Portugaliæ testatur Navarr. in c. cum contingat de referis. rem. 1. idem in regno Borgenis affirmat Boët. decis. 69. n. 23. hoc idem remedium in Senatu Neapolitano docet Assid. decis. 2. 161. & decis. 24. Thomas Gramati. decis. 78. n. 2. Menoch. 162.

de recip. poss. rem. 15. n. 120. & Chaquer. dec. Pedemont. 30. & Rebuff. in commenta. Regal. confil. Fran. tit. de poss. benefici. gl. 2. n. 8. Guill. B. Benedic. in cap. Raynu. 1. p. verb. & uxorem nomine Adelsiam, n. 39. de testam. Navarr. d. rem. 1. cap. 16. Carol. de Grass. Regal. Fran. lib. 9. jur. 7. 163 & in regno Francia testatur. Rebuff. ibid. Olivan. tract. de jur. fisci. c. 2. n. 36. Michael Axia de exhiben. 164 auxil. fundam. 24. Navarr. & Carol. de Grassal. ubi proxime, & in regno Aragonum testatur Sese c. 8. §. 2. n. 5. & 36. Bobadill. in Polit. lib. 2. cap. 18. n. 319. & cap. 19. n. 31. cum sequent. Portoles in scholiis ad Molinam §. appellatio, n. 31. Cæned. in pract. Cano. quest. 45. 165 num. 49. similem consuetudinem habere Navarr. ex l. Regia confirmata firmat Olanus litera I. num. 77. & litera C. n. 33. idem in regno Sabaudia, ut tradit 166 Anton. de Herrer. in informacione juris, quam fecit pro omite Stabillio cap. 36. in fin. & idem practitari in 167 regno Catalauniz, testatur Olivan. de jur. fisci, c. 1. n. 36. Fontanel. de pass. nuptial. gl. 3. part. 3. concl. 4. à 168 num. 8. & num. 17. de Senatu Sebastiani testatur Antonius Faber. in suo Cod. l. 7. titul 24. de appellatio. quem ad id refert Fontanel. loco citato 3. part. gloss. 13. claus. 4. num. 20. in fin. & in Senatu Pedemontano Menoch. de 170 recuperan. rem. 15. n. 120 Pedemont. decis. 30. in Senatu Milanensi Rebuff. in comment. Regum Fran. 3. tom. tit. de poss. benefici. gloss. 2. num. 8. Guill. B. Benedic. in d. cap. Raynu. 1. part. verb. & uxorem, nu. 39. de testam. Gaspar. Rodrig. de annu. reddit. lib. 1. qu. 17. n. 71. & idem servati in regno Gallia tam in violentiis commissis inter Ecclesiasticas personas super rebus tam Ecclesiasticis, ac spiritualibus, quam in temporalibus possessoriis, & in violentiis factis à iudicibus Ecclesiasticis ob non delatam appellationem, & ea pendente violententer attemptantibus testatur noster Gaspar. Rodrig. ubi proxime, & ego etiam testor, post Joannem Garciam ibi, de quo nos testamur, ut pariter cognoscatur, in hoc supremo Senatu Gallico dari recurus ad propulandas per viam violentia illationes, ab Ecclesiasticis, & Religiosis, non solum in rebus profanis, sed & spiritualibus, quam cognitionem auto ordinario pragmatici vocant, de cuius natura, & qualitate, processu, & executione, latè Rodrig. ibi. Et cum 16. Octobr. anno 1606. illustrissimus, & religiosissimus, & non fatis laudatus Princeps Maximilianus de Austria Archiepiscopus Compostellanus, in Consilio Regali voluit alterari, cupiens alterari, & avelli prædictione auto ordinario, latissime contra illud insurgens, per suos advocatos pro cuius decreti ordinarii de protectione à Senatu Gallico rogati fuere doctissimi, acutissimi, & expertissimi duo advocati, alter charissimus Genitor meus, virtute, gravitate, & nobilitate præclarus, cuius effigies omnium venerabilis est, licentissimus Gaspar Lopez Salgado de Somoza, clarum speculum, & utile consilium; alter doctor doctissimus Camero del Villar, ingenii fecundia, & claritate præditus, cuius scientia, continuus, & studiosus labor cunctis notissimus est, qui quidem in decreti ordinarii praxi, & styli justificatione, eruditissimè (ut assolent) licet temporis brevitate, arctati, manum impoluerit; postmodum autem crescente controversia, illud ampliare fuit necesse, ut integraliter, à Consilio Regio cognosceretur, quem laborem Senatus Gallicus merito commendavit doctissimo viro licentiatu Alvaro de Paz, & Quimonez, ejusdem tribunalis meritisimè Senatori, quia postmodum ad Regalem Cancellariam auditur convolvit, de cuius literis, prudentia, & virtute ampliora confidi poterant (cui & ego labori etiam adfuit) is igitur, amplissimam informationem iuribus, fortissimèque rationibus fundatam, & autoritatibus ornatam confecit, quæ typis tradita, præ manibus habetur.

175 Hanc etiam consuetudinem cognoscendi Principes

supremos per modum defensionis extrajudicialis, ad tollendas violentias inter Ecclesiasticos approbavit Martin. Pontifex, cuius Bullam ad literam refert Guido Papæ in quæst. Delphina. quæst. 1. & quæstio. 85. & Sese in epistola ad Regem, numero 77. quæ est in 2. tom. decis. in princ. quæ declaravit, quod nulla Pontificis censura generaliter promulgata intelligatur, velle derogare juri competenti Regiæ majestati, tam de jure, quam de consuetudine, cum non censetur ad emulationem jurisdictionis Ecclesiasticæ, de qua nos ad responsonem Bullæ in Cena Domini num. 291. ubi ad literam refertur.

Maximè cum hæc consuetudo fundata sit in jure naturali, divino, positivo, Canonico, & civili, ne pax publica turbetur, & Respublica detrimentum patiatur, à Sede Pontifici tacite, & expresse approbata & confirmata, cum tam longo usu, quos initium memoriam hominum exedit, ut testatur d. l. Regia 36. cuius assertionem standum esse omnino probavi superius, post principium hujus cap. de qua etiam testatur tot tantique Doctores fide digni, & doctissimi viri, quorum assertionibus, & attestationibus consuetudinem stare credendum est, tradit doctissimus, & studiosissimus Solis, vir quondam hujus Gallie tribunalis auditor, in 179 tract. de cens. 3. p. cap. 3. num. 9. Nevizan. conf. 66. n. 31. Ceval. in contra. commun. lib. 1. qu. 1. & iterum. p. 897. & num. 253. & amplius de cognitione per viam violentia, gloss. 4. sub n. 9. & repetit in introductione 38. Cavalli. in tract. de evictio. §. 5. n. 39. Tobias Nonius conf. 45. n. 11. & conf. 48. n. 12. Moheda. decis. 206. alias 27. Hon. dedeus conf. 110. n. 19. vol. 1. quod maxime procedit, cum nullus Doctor de contraria consuetudine disponat, Gozadin. consil. 59. Aymon. Cravet. consil. 166. & dicit communem Curtius Jun. consil. 60. Roland. à Valle consil. 71.

Sed quorsum tendimus, cum tam longa, ac profunda nostræ consuetudinis justificatione, cum serè omnes doctrinæ à principio præsertim adductæ loquantur in rigorosis, & fortioribus terminis, scilicet; quando tractatur de acquirenda, & præscribenda jurisdictione, contra clericos, per Principem temporalem, in aliquo casu particulari; quod quantum à nostra consuetudine; atque intentione sit alienum, & absonum (cum hæc recurus ad Regem, nec habeat, nec etiam indigeat aliqua jurisdictione, sed de facto, & extrajudicialiter cognoscatur) dilucide summo labore, ac curiositate, amplissimè videbis infra præludio 5.

PRÆLUDIUM IV. SUMMARIUM.

- 181 Vim facere iudicem Ecclesiasticum non deferentem appellationi legitima, & ea non obstante procedentem ad executionem, concors omnium sententia est, in hoc tamen nova Autoris consideratio, ibid.
- 182 Plures sunt in jure species violentia, et sique varias defensionis species applicantur.
- Ad quatuor tamen reduci Auctor, ut in exemplis ibid.
- 183 Differentia inter species violentia juris communis, & speciem hanc cognitionis per viam violentia traditur.
- 184 Definitionis descriptio hujus specie violentia constituitur ab Auctore.
- 185 Lex lege Julia 7. ff. ad leg. Jul. de vi pub. declaratur in comprobationem violentia illata à iudice in non deferendo legitima appellationi, declarat & exornat Auct.
- 186 L. 4. tit. 10. p. 86. in eundem sensum tradit Auctor.
- 187 Leges debent intelligi secundum rubricam sub qua situata sunt.
- 188 Paria sunt occidere innocentem, & occidere eum, qui confugit ad justam defensionem.

Doctores

- 189 Doctores mentionem facientes d. l. lege Julia, referuntur.
- 190 Cevallos reprehendit Auctor affirmantem d. l. lege Julia à nemine ponderatam.
- 191 Ut habeat locum cognitio hæc violentia, an requiratur, ut simul adjust & appellationis denegatio, & ea non obstante attentatum seu executio, traditur remissive.
- 192 Hæc species iudicis violentia omnibus aliis violentiis major, & atrocior est.

Confito, Principibus supremis temporalibus competere facultatem tollendi qualibet violentias suæ conditionis, & Republicæ, etiam inter Ecclesiasticas personas, tanquam cives, & membra ipsius, quia sub Regia protectione esse dignoscitur, & licet Doctores omnes de hujusmodi cognitionis per viam violentia justificatione tractantes, affirmant, vim facere iudicem non deferendo appellationi legitima; & ejus occasione, procurantem ad executionem procedere, jurisdictione suspensa, in quo omnium concors est sententia, quos citavimus supra, n. 6. & alii plures in discursu: tamen specialiter nihil conferunt, ut individuum probetur, hoc casu vim adesse ob appellationis denegatam delationem: pro cuius declaratione cum materia, & articulo, de quo loquimur, omnino sit necessarium, plura à nemine hæc tenus de re hæc tractate considerata & ponderata, noviter in medium proferam.

Et in primis; cum respectu rebus, in jure plures species violentia reperiantur, quibus varias defensionis species applicantur, ad quatuor tamen reduci posse dicit gloss. celebris in l. exstat, gloss. fin. ff. quod metus causa gloss. 2. in cap. ad audientiam, quod metus causa, & post Alciat. & alios tenet, & sequitur Plot. Navar. in repet. leg. si quando, n. 63. cum multis sequentibus. Cod. unde vi, prima dicitur vis expulsiua, secunda vis ablativa, tertia dicitur vis inquietativa, de quibus latè Menoch. in remediis possessoris.

Nostri autem, de qua loquimur violentia, longè ab illis differens est & diversa species, siquidem illis actio, & interdicta judicialiter exercenda designata sunt, huic nuda defensio, nuda potestas, vis propulsiua, & protectiva, extrajudicialiter à Principe interponenda, illa à privati committuntur, ista à iudicibus tantum, illa extra iudicium in bonis, hæc in processibus, & in iudicio inter cognoscendum jurisdictionis prætextu, quæ ita describi valet ut sit damnosa quædam, injuriola & violenta oppressio, naturalis defensionis impeditiva, per iudicem illata.

Et in primis, quod iudex non deferendo appellationi legitima, & jure deferenda, & juss occasione tentans suspensionem sententiam exequi, committit vim; est mirabilis, & famosus textus in l. lege Julia 7. ff. ad l. Jul. de vi publica, ibi, Lege Julia de vi publica tenetur, quicumque imperium potestatemve haberet, civem Romanum advertus provocationem necaverit, verberaverit, justissime alicui fieri. Et illud verbum civem Romanum, intelligi idem in quocumque homine libero, juxta §. 1. de nupt. Rebuff. proxime citandus, & gloss. ibi, verbo provocacionem, exponit, id est, qui appellaverat.

Reus ab ejus injuria, est etiam textus optimus in l. 4. tit. 10. part. 7. cuius elegantissima verba sunt: Siemense por agraviados à las vagadas los homes de los juicios de los juzgadores è piden alçada para delante del Rey: è tales juizes a que con grand soberbia, & malicia que ay en ellos, o por ser muy desentendidos, que los no quieren dar alçada, antes los desonran diciendoles mal; o prendiendoles, è por ende decimos, que qualquier juzgador que sobre tal razon come esta fiesse, è prendiessse, è matare, è deshonrare, è asse algun ome, que debe haver por ende otra tal pena, como si fiesse fuerça con armas, por que muy fiesse armas Salgado de protect. Reg.

ban para fazer mal aquellos que tienen voz del Rey, quando quisieren usar mal del lugar que tienen, ecce mirabilia non admittentia cavillationem, & jura expressè probantia iudices vim facere, non deferentes legitimum appellationibus, sententias exequi curantes.

Que jura nihiliominus quod expressè id probant, clarius comprobatur, quia cum sint sub titulis de violentiis tractantibus, prout dicitur l. Julia sub rubr. de vi publica, & d. l. partia sub tit. de las fuerças, secundum quos rubricas declarantur, quia leges debent intelligi secundum rubricam sub qua situatae sunt Joan. Andr. Immol. Anton. de Butr. & Panormit. citati & sequuti ab Evarard. in locis legalibus, in loco à rubro, ad nigrum 45. f. 333. vel si autem oratio, quibus iuribus mirabiliter comprobatur d. l. 36. tit. 5. lib. 2. recopil. ibi: Alçar las fuerças que los juizes Ecclesiasticos, y otras personas hazen en las causas de que cognoscen, ne otorgando las appellationes, que dellas legitimanete son interpuestas, & ex determinatione d. l. Julia, dicit Bald. in l. additos, C. de Episcop. aud. quod paria sint occidere innocentem, & occidere qui confugit ad justam defensionem.

Et ulterius quod iudex vim faciat non deferens appellationi legitima per eandem legem, l. Julia, tenent quamplurimi Doctores, Bart. in d. l. Jul. optime & mirabiliter Guid. Papæ in tract. de appellat. §. 600. n. 89. & per eandem legem, idem tenet Rebuff. in tractatu de sentent. exequit. in præfatione, n. 2. in comment. 102. fol. mibi 307. Manliber. in præx. judic. in tit. de appel. col. 16. vers. iudex qui non permittit. fol. 123. & tenet Lancelot. Corrad. de prator. §. 2. de off. pretor. in caus. civil. in d. appell. n. 6. & tradit per Joannem Fabrum in l. à precon. sul. C. de appell. & Doctores in l. fin. de variis, & extra ordin. cognitio. & Arelin. & Fabr. in prim. inst. de oblig. quæ ex quasi delicto, ut Nicol. Boër. decis. 153. iudex p. n. 4. & per eandem legem idem dicit Lancelot. Robert. de attent. 3. p. cap. 3. tit. 242. cum sequentibus, ubi etiam allegat. Guid. Pap. in d. tractatu de appell. qu. 2. & quæst. 120. col. 4. vers. quæro an appellatione interposita. Scaccia de appell. q. 13. artic. 13. sub nu. 100. Profper. Farin. in questio. crim. 13. qu. 101. ampliat. 3. n. 5. Clarus de Seyllo in repetitio. l. ut vim num. 36. de justit. & jur. ibi, quia iudex malè procedendo etiam facit vim, ut loquitur de executione, appellatione legitima, & post hæc eadem lege citata idem dicit Sese tract. de inhibicio. cap. 8. §. 3. nu. 9. quia in nostris terminis eam ponderat, & allegat, qui omnes ad hoc citant dictam legem l. Julia, quod Lancel. ubi proxime post Guid. Pap. quæst. 93. idem intelligit, etiam appellationi ab amico interposita fuisset; & licet multo post hæc scripta viderim Ceval. in tractatu de cognitio. per viam violentia gloss. 6. sub nu. 9. allegantem d. l. l. Jul. nullis citatis autoritatibus, in epistola ad regem, nec in qu. 896. quæ epistolam transcripsit, ubi dicit dictam legem à nemine hæc tenens esse ponderatam, in quo, ut vides, deceptus est, cum tot Doctorum catervam retulimus illius legis intuitu affirmantium, vim committere iudicem non deferentem legitima appellationi, curantemque sententiam suam exequi, ut ex eis patet.

An autem in hoc violentiarum recurus, & cognitio ne, ad hoc ut declareretur vim fieri, utrumque simul requiratur, scilicet, appellationi denegata delatio, & sententia attentata executio simul, infra hæc 1. p. cap. 6. commodius tractandum est.

Igitur si iudex hoc casu inferat vim, poterit legitime oppressus ad Regem confugere, ut vis illa propulsetur, & vim passus protegatur, & defendatur; ceteris etenim violentiis, hæc quæ à iudice fit, major est, & atrocior, cum sub leuio, & superioritatis, ac jurisdictionis prætextu, facillimè delibetari potest, ad hujusmodi vim inferendam, quò quidem tendunt, & ponderari debent illa verba d. l. 4. tit. 10. p. 7. ibid. Que debe

C 3

haber otra tal pena como si fuese fuerça con armas, por que muy fuertes armas han para fazer mal aquellos que tienen vez del Rey: quando quisieren usar mal del lugar que tienen. Cui consonat illud Ecclesiast. cap. 12. Judicium, in quo aliquis condemnatus iniuste, simile est violentie latronum; idem docet D.Thom. 2.2. quæst. 69. art. 4. ibi, Principes ejus in medio illius, quasi lupi rapientes prædam ad esumendum sanguinem; & ideo sicut licet resistere latronibus, ita licet resistere in tali casu aliis Principibus. Et facit quod habetur Psal. 103. n. 22. & melius illud David. Psal. 70. ibi; Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum, ut saluum me facias, quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris contra legem agentis, & iniqui, &c. Igitur cum judices tot intolerabiles violentias, & oppressiones suæ majoritatis, & jurisdictionis occasione committant; justissimè multo fortius poterit Rex illis resistere, & oppressivè naturalem defensionem præstare, cujus proprium officium est, & facit l. 2. ver. item aut. ibi, Spectat autem ad nos injuria, quæ eis fit, qui vel potestati nostræ vel affectui subiecti sunt, &c. quibus applica, quæ hæcenus dicta sunt, cum vera vis sit.

PRÆLUDIUM V.

SUMMARIUM.

- 193 In cognit. violentia omnium concors sententia est, ut extrajudicialiter, & sine cognitione judiciali celeriter, & sine jurisdictione proceditur, à nemine tamen comprobatur.
- 194 Dicitur Doctorem in hac causa cognitione extrajudiciali referuntur. Senatus Regius non se intromittit de his oppressionibus jurisdictionaliter, & in modo ordinariæ jurisdictionis, nec ut causam definiat, que ad se non pertinet, sed per modum extrajudicialis cognitionis, ut vim repellat, & appellationi justa deferatur, ibid.
- 195 Sola cognitio contentiosa in his prohibita est seculari, non verò extrajudicialis, qua secularis potestas contra violentiam judicium Ecclesiasticorum providet, non jurisdictionem impedit, &c.
- 196 Conflicto de violentia summarie nulla facta citatione per facti notorium, non per cognitionalem indaginem, mandatur cum moderamine inculpate tutelæ Ecclesiastico, ut vis tollatur.
- 197 Hæc cognitio debet esse extrajudicialis absque eò, quod Senatus se intromittat in meritis causæ principalis, sed per viam extrajudicialis protectionis.
- 198 Senatus in hac cognitione violentia nec directè, nec indirectè jurisdictionem habet, principaliter nec accessorie.
- 199 Senatus non cognoscit tanquam judex appellationis, nec habet jurisdictionem de meritis appellationis, & ejus justitia.
- 200 Senatus Regius pronuntiat per modum causæ, scilicet, judicem Ecclesiasticum fecisse, vel non fecisse vim in non deferendo appellationi; non verò justè, vel injustè processisse.
- 201 Gloss. in cap. dilecto, de sent. excomm. lib. 6. in comprobationem prædictorum expenduntur.
- 202 Hujusmodi recursus nec ratione forme, nec ratione materia jurisdictionem desiderat.
- 203 Vis protectiva in ordine ad tutelam, & defensionem abstrahitur, & consideratur de per se extra jurisdictionem.
- 204 Tutor est privata persona, & ei pupillus non subest quoad jurisdictionem, sed quoad tutelam, & defensionem, & protectionem. Princeps supremus dicitur tutor vassallorum quoad protectionem, remissivè, ibid.

- 205 Principibus Christianis commendata est à Deo, Sede Apostolica, & Romanis Pontificibus protectio Clericorum, & Ecclesiarum.
- 206 Commendata protectio per Summum Pontificem, aut alium Principem circa aliquid, non videtur in eo concessa jurisdictioni, sed solum defensio ab oppressoribus.
- 207 Nec recommendatus dicitur exemptus à jurisdictione suorum judicum nec subesse jurisdictioni protectoris.
- 208 C. ex parte de privileg. declaratur, ibid. ad causam violentie extrajudicalem ponderatur ab Aulicis, ubi c. accepimus, eodem tit. expenditur.
- 209 Principes, quibus clericorum & Ecclesiarum defensio, protectio committitur, ultra defensionis legitimos modos ad jurisdictionem Ecclesiasticam non progrediuntur, ne pænis, & censuris Bullæ in Cæna Domini involvantur.
- 210 Principes Christiani ipso jure sunt protectores Ecclesie, etiam specialiter à Pontifice illis tribuitur protectio alicujus specialis loci, vel hospitalis, nec adquirunt jurisdictionem, nec ex tali protectione possunt inducere, aut probare superioritatem in tali Hospitali, vel loco, & ejus bonis.
- 211 Deferre vel non deferre appellationi, vel abstinere à receptione appellationis, vel deferri, est quid facti absque adminiculo jurisdictionis.
- 212 Judex ad quem, non à quo, habet jurisdictionem pronuntiandi super legitimitate appellationis.
- 213 Judex debet ad sui solam instructionem cognoscere de qualitate appellationis, non verò quoad partes pronuntiare, cum sit jurisdictionale, & ipse judex à quo jurisdictione caret.
- 214 Senatus adiuvi per viam violentia ut appellatio deferatur, & innovata reponatur, solum quoad sui instructionem cognoscit de qualitate appellationis, quod est facti, ut supra.
- 215 Quando informatio assignatur ad solam instructionem, & informationem Curie, Cognitio, & processus est omnino extrajudicialis.
- 216 Senatus non deserit appellationi negata à judice Ecclesiastico sed eum provocat, & incitat, ut deserat, quod est minus facti.
- 217 Sacularis judex de facto etiam rei spiritualis incidenter cognoscit, ut in observatione juramenti, & in possessorio rei spiritualis, ibid.
- 218 Judex inordinate procedens, & contra jus exequens suam sententiam dicitur privata persona, & ut privatus, & sine jurisdictione procedit.
- 219 Judex de facto procedens, de facto, & sine jurisdictione procedere, & reponere debet.
- 220 & 221. Recursus violentia à Rota approbatus est.
- 222 Trid. sess. 25. cap. 3. declaratur.
- 223 Clausulis sub generalibus Reges, & eorum Regia tribunalia non comprehenduntur.
- 224 Salced. & Rodrig. in declaratione Trid. loci referuntur.
- 225 Trid. locus in d. c. 3. sess. 25. noviter declaratur.
- 226 Trid. Concilium in multis dispositis idem, quod jure communi erat dispositum.
- 227 Confirmatoria lex recipit eandem limitationem, quam confirmationem.
- 228 Lex loquens cum aliqua qualitate, ad sui intellectum trahit omnes alias, que in illo proposito simpliciter & generaliter loquuntur.
- 229 Trid. d. c. 3. sess. 25. si voluisset impedire cognitionem per viam violentia, id expressisset, ut intelligeretur.
- 230 Ceval. in Tridentini loci interpretatione reprehenditur.
- 231 Tridentini decretum in d. c. 3. sess. 25. non comprehendit recursum violentia ex communi Doctorem.
- 232 Bulla in Cæna Domini cap. 13, 14, 15. & 16. declaratur.
- 233 Impedientes de facto & contra juris dispositionem jurisdictionem

- ditionem judicium Ecclesiasticorum dimittat, incurrit in Bulla in Cæna Domini & ejus censuras.
- 234 Præsumitur, verbum, positum in lege, præsupponit dolum, idem de verbo audere, ibidem.
- 235 Recursus ad Regem, & ejus tribunalia per viam violentie virtualiter approbatus in Bulla in Cæna Domini, refertur.
- 236 Recursus per viam violentiam tanquam defensio naturalis indutus est ad dirigendos judices Ecclesiasticos, ut legitime jurisdictione Ecclesiastica secundum canones utantur, non vim facientes exequendo sententiam, & non deferendo legitimis appellationibus.
- 237 Ecclesiastici judices incurrit in Bullam Cæna Domini vim facientes & contra præcepta canonica procedentes ad executionem sententia non obstantibus legitimis appellationibus.
- 238 Minister est Ecclesie supremæ Princeps, qui occasione recursus violentie injuriam tollit, & oppressos defendit.
- 239 Princeps temporalis summo honore prosequitur Ecclesiasticum judicem appellationis cum tractet, ut ejus jurisdictione violentiam non patitur.
- 240 Cognitio violentia non reputatur damosa libertati Ecclesiastica, sed in totum favorabilis.
- 241 Violentia cognitio vergit in magnam utilitatem libertatis Ecclesiasticæ, ejusque respicit favorem.
- 242 Princeps secularis per cognitionem violentie interponit suum auxilium judici Ecclesiastico superiori contra inferiores usurpantes ejus jurisdictionem: in non devolvendis justis appellationibus.
- 243 Potestas secularis solum tollit violentias per modum extrajudicialis & Christianæ defensionis, non judicialis, ideo nec incurrit censuras, nec adversatur sacris Canonibus.
- 244 Regalis potestas in tollenda violentia non se intromittit ut judex, & cum jurisdictione: sed ut Canonum & legis minister.
- 245 Principes seculares nec ejus consiliarios nullus judex Ecclesiasticus, nec Summus Pontifex ut excommunicatos habet per Bullam Cæna Domini.
- 246 Doctores juris & sacra Theologia referunt remissivè defensores viam cognitionis violentie tot per secula usitata ab omnibus Christiane religionis Principibus.
- 247 Principes & Senatores si Summus Pontifex haberet excommunicatos, ut pastor exhortaretur, & aliquando moneret, ut desisterent ab excommunicatione & censuris, imò in contrarium suam voluntatem declaravit.
- 248 Recursus Regium per viam violentiam, nec Principes temporales comprehendit in censuris Bullæ in Cæna Domini resstantur plurimi Theologi & Juriste.
- 249 Regium recursus ad tollendum an possit expediri excommunicatio remissivè.
- 250 Manuel. Rodrig. verbâ recensentur in interpretatione Bullæ in Cæna Domini.
- 251 Principes seculares in multis casibus habent potestatem super Ecclesiasticos.
- 252 Ecclesiasticos non recurrit ad Principes seculares, cum in jure dicitur intelligendum est, ubi non patitur violentiam fecit oppressi.
- 253 Recursus per viam violentiam etiam patereat aliquod juris dubium stante communi Doctorem receptissima, & usitata sententia, sine serupulo usitandum est etiam stante alia communi in contrarium, cum recursus favoreat consuetudo.
- 254 Respondetur ad decisionem Rote declarantis recurrentem ad Principem incidere in censuras & seqq.
- 255 Ceval. responsio ad Rote decisionem refertur.
- 256 Ceval. responsio ad d. Rote decisionem reprobat.
- 257 Sese responsio ad Rote decisionem approbat.
- 258 Rota Auditoris aliter censuræ de recursu ad justitiam Aragonum, quam praxis in rei veritate se habet.

- 259 Responsio vera ad Rote decisionem assignatur.
- 260 Rote Domini non habent excommunicatos recurrentes ad Regem pro tollenda violentia, sed ubi cum jurisdictione seculares procedere intelligunt.
- 261 Recursus ad judices laicos ad videndam defensionem suæ possessionis Rota semper approbat.
- 262 Rota non intendit tollere recursus ad judices seculares pro defensione naturæ, sed ubi præsumitur solli eum causa cognitione & jurisdictionaliter.
- 263 Cognitio per viam violentiam ad illam extrajudicialiter tollendam est indulta, non ad cognoscendum de causæ meritis, ut ne violenter aliquid fiat donec Summus Pontifex de remedio providat.
- 264 Recurrentem ad Principes pro tollenda violentia supponens Rota procedi jurisdictionaliter, nihil mirum, ut declaret excommunicatum falso fundamentum existentem.
- 265 Casus quam plurimi sunt in jure, quibus clerici subijciuntur jurisdictioni seculari absque excommunicatione; atque immunitatis violatione.
- 266 Rota decisio oppugnans recursus regium adducitur, cui satisfi, ut loquatur quando in tollenda violentia proceditur cum jurisdictione.
- 267 & 268. Recursus per viam appellationis ad Regem justissime damnavit Rota, & eo utentem excommunicatum declarat.
- 269 Recursus ad Regem per viam appellationis si aliquis ureretur, statim Senatores remitterent causam iudici Ecclesiastico absque violentie cognitione.
- 270 Rote decisiones relata in casu variè fuit declaratum, quandoque incurrisse recurrentem, quandoque non incurrisse.
- 271 Rote decisiones relata, casu negato, quod reprobarerit recursus ad regem, ei standum non erit, cum in contrarium plures numero sint illum approbantes, cui favet consuetudo, & Doctorem cetera.
- 272 Rota in eligenda opinione magna est auctoritas, communem facit.
- 273 Rotam rotare & diversimodè aliquando judicare qui dixerint.
- 274 Rota tantum esse deferendum, quantum ratio ipsa urget.
- 275 Rota decisio jus non facit, nec ad causarum determinationem est necessaria.
- 276 Recurrentem ad Regem non ideo, quod Rota reproberit in aliquo casu, eò quod mutato ordine, & illicitè fuisset aliquis usus, non erit ad licitos arguendum.
- 277 Rote decisio adducitur, qua reprobat recursus ad Regem judicialiter procedentem. An minus brevi termino appellationi non deferentem vim fieri declarat Senatus, ibid.
- 278 Judices laici non possunt inibere Ecclesiasticis, cum in eos nullam habeant jurisdictionem. Judices laici non possunt prætextu violentie judicibus Ecclesiasticis inibere, ibid.
- 279 Recursus ad Regem præsumi factum ad ejus instantiam, qui habet interesse in causa n. 283. & 285.
- 280 Procurator an possit recurrere ad Regem pro tollenda violentia virtute mandati generalis ad illam causam, que est clausula ut queat adire Cancellarias, &c. pro postulandis quibusvis provisionibus. Absolutio generalis non suffragatur violatoribus Ecclesiastica libertatis, ibid.
- 281 Recursus ad Regem pro defendenda propria possessione Rota non damnat.
- 282 Recursus ad Regem nunquam permittit Rota tanquam ad judicem; ad effectum obviandi inhibitionibus, sed tanquam privatum & potentem.
- 283 Rota decisio refertur, que recurrentes ad judices seculares excommunicatos declarat, cui respondetur. Rota decisio alia que de recursu ad Regem loquitur refertur, ibid.
- 284 Recursus ad Regem, & sententia reprobativis iudicibus Ecclesiasticis probant attentatum coram superiore.